

CONSTRUIND REZILIENȚĂ

RECOMANDĂRILE WWF PENTRU O REDRESĂRE
ECONOMICĂ JUSTĂ ȘI SUSTENABILĂ, DUPĂ
PANDEMIA COVID-19

Punerea în aplicare a Pactului Ecologic European pentru a stimula tranziția României către o societate echitabilă, eficientă și rezilientă din punct de vedere al resurselor

- Iunie 2020 -

CUPRINS

SUMAR	4
INTRODUCERE	5
I. PROIECTAREA UNOR PLANURI DE REDRESARE ECONOMICĂ JUSTE ȘI SUSTENABILE	6
1. ALOCAREA A CEL PUȚIN 50% DIN PLANURILE DE RELANSARE PENTRU ACTIVITĂȚILE SUSTENABILE / PENTRU MEDIU	7
2. EVITAREA/STOPAREA SPRIJINIRII ACTIVITĂȚILOR DĂUNĂTOARE MEDIULUI. SUPTOR CONDIȚIONAT PENTRU TRANZIȚIE DÜRABILĂ	13
3. ASIGURAREA BENEFICIILOR SOCIALE PENTRU TOȚI CETĂȚENII, PRIN IMPLEMENTAREA UNEI „TRANZIȚII JUSTE”	15
4. SUSȚINEREA ȘI CONSOLIDAREA STANDARDDELOR ȘI POLITICILOR DE MEDIU EXISTENTE	16
5. ADOPTAREA CONCEPTULUI DE „ECONOMIE DE BUNĂSTARE” ȘI O COMUNICARE PUBLICĂ ADECVATĂ PENTRU OBȚINEREA SUPTORULUI PUBLIC	17
II. REVIZUIREA POLITICILOR PUBLICE PENTRU A CREȘTE REZILIENȚA	19
III. CADRUL FINANCIAR EUROPEAN	23

SUMAR

Pandemia Covid-19 și impactul pe care îl are în domeniul sănătății și în plan social și economic necesită un răspuns urgent. Însă, dincolo de aceasta, modul în care reacționăm la criza COVID va determina dacă reușim sau nu în lupta împotriva schimbărilor climatice, împotriva pierderii biodiversității, a poluării și a inegalității creând beneficii de sănătate pentru noi toți. Nu putem avea sănătate, ignorând sănătatea mediului în care trăim, a ecosistemelor de care suntem înconjurați.

Apreciem în acest sens aderarea recentă a României la poziția majorității statelor UE conform căreia Pactul Ecologic European ar trebui să stea la baza oricăror planuri de redresare economică în urma pandemiei. Întrebarea care se pune în acest moment este dacă marile industrii poluatoare sau cele cu impact major asupra ecosistemelor naturale înțeleg ce înseamnă acest lucru în practică și dacă Guvernul va reuși să pună în aplicare această abordare, care altfel ar rămâne doar la nivel declarativ.

Planurile de relansare economică venite ca răspuns la pandemie sunt însoțite de riscul exacerbării inechităților sociale și a crizei ecologice. De aceea, aceste planuri de relansare economică trebuie gândite ca răspuns la aceste probleme, în jurul nevoii de a dezvolta reziliența pe termen lung, printr-o abordare transfrontalieră, ținând spre o revenire echitabilă și rezilientă și nu la presiunea unor sectoare economice care nu țin cont de nevoia urgentă de transformare a modelului economic actual. Ca parte a planului de redresare durabilă, România ar trebui să adopte un set de acțiuni care să implementeze eficient Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) și să garanteze politici publice și guvernanta care să încurajeze tranziția durabilă, precum și asigurarea monitorizării și responsabilitatea implementării ODD la nivel național. România ar trebui să urmeze modelul altor economii, precum Islanda, Finlanda sau Noua Zeelandă, care au început să se îndepărteze de macroeconomia axată pe creșterea bazată pe Produsul Intern Brut (PIB). PIB-ul este un indicator limitat care nu ține cont de bunăstarea umană sau de sănătatea planetei noastre. În schimb, ar trebui adoptat conceptul de „**economie de bunăstare**” pentru a integra mai bine impacturile activității economice asupra societății și asupra mediului. Acest concept definit ca o combinație a prosperității cu posibilitatea progresului social în limita planetară, având la bază ODD, a fost avizat de Comitetul Economic

și Social European (CESE) în martie 2020 și de Consiliul UE în Concluziile privind economia de bunăstare din octombrie 2019.

WWF solicită Guvernului României să dea dovadă de leadership și viziune, continuând și consolidând traiectoria către o economie și o societate sustenabilă, echitabilă și stabilă, în concordanță cu Pactul Ecologic European, Acordul de la Paris privind schimbările climatice, noile strategii UE privind Biodiversitatea și de la Fermă la Consumator, precum și cu obiectivele globale de dezvoltare durabilă. O astfel de abordare va permite crearea de noi locuri de muncă, fiind necesară în acest sens, pregătirea oamenilor pentru o piață a muncii dezvoltată în jurul unei economii sustenabile, circulare, verzi.

Pentru a asigura redresarea economiei într-un mod care să asigure protecția și siguranța oamenilor, dar și perspective sustenabile pentru viitor, este necesară regândirea unor politici publice sectoriale și a finanțărilor aferente. Solicităm în acest sens, ca cel puțin 50% din fonduri și alte forme de suport (facilități fiscale, expertiză, educație etc.) să fie direcționate către investiții verzi, afaceri locale și sustenabile.

Fondurile europene reprezintă un instrument de implementare a Pactului Ecologic European și ar trebui ca cel puțin 50% să fie direcționate pentru clima, mediu și economie verde, iar pentru celelalte obiective ale Politicii de Coeziune, una dintre condițiile de eligibilitate să fie reprezentată de crearea de locuri de muncă verzi pe termen mediu și lung care pot duce la dezvoltarea sustenabilă a afacerilor viitoare și a societății în ansamblu.

Finanțările din Fonduri UE trebuie suplimentate strategic, din fondurile naționale. Considerăm importantă revizuirea și îmbunătățirea colectării și utilizării sumelor aferente Fondului pentru Mediu și suplimentarea cu alte soluții/surse, precum constituirea unui sistem național de plăți pentru serviciile ecosistemice pentru asigurarea co-finanțării managementului ariilor naturale protejate (taxarea folosirii resurselor). Acest sistem ar contribui la asigurarea resurselor financiare, materiale și umane pentru managementul ariilor naturale protejate, conservarea biodiversității și dezvoltarea serviciilor care valorifică sustenabil serviciile ecosistemice, patrimoniul natural și cultural.

Nu în ultimul rând, este necesară accelerarea punerii în aplicare a politicilor financiare sustenabile, care să permită instituțiilor financiare să identifice expunerea la riscurile de mediu și climă.

INTRODUCERE

Consiliul European a emis la data de 26 martie 2020, o declarație comună¹ a membrilor subliniind importanța unei „tranziții ecologice”: *„În momentul de față, este imperios să combatem de urgență pandemia de coronavirus și consecințele imediate ale acesteia. Cu toate acestea, ar trebui să începem să pregătim măsurile necesare pentru a reveni la o funcționare normală a societăților și a economiilor noastre și la o creștere durabilă, integrând, printre altele, tranziția verde și transformarea digitală și desprinzând toate învățămintele din această criză.”*

În mod similar, secretarul general al Organizației Națiunilor Unite (ONU)² a specificat că trebuie să existe o „refacere economică mai bună”, iar Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) a declarat despre criza Covid-19 și despre mediu că: *„Măsurile la stimuli și răspunsurile la politici trebuie să fie aliniate ambițiilor privind schimbările climatice, biodiversitatea și protecția mediului într-un context mai larg.”*³

Pactul Ecologic European elaborat de către Comisia Europeană, oferă decidenților politici principii fundamentale în jurul cărora să fie ghidată relansarea economiei. Acesta propune *„transformarea UE într-o societate dreaptă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punct de vedere al resurselor, în care să nu mai fie înregistrate emisii de gaze cu efecte de seră în 2050 și în care dezvoltarea economică este decuplată de utilizarea resurselor”*. Viziunea se bazează pe ideea de tranziție de succes, justă și inclusivă, descrie ceea ce trebuie să devină noua normalitate pentru Europa și pentru Statele

membre UE. Acesta va conduce către prosperitatea și sustenabilitatea pe termen lung a Europei, în beneficiul oamenilor și al naturii în și din afara UE.

Recent (27 mai 2020), președintele Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, a prezentat propunerea Comisiei cu privire la **Planul de Redresare Economică**, ca urmare a pandemiei Covid-19 care conține o serie de instrumente și programe de finanțare cu alocări generoase de care poate beneficia și țara noastră. În acest context, Guvernul României trebuie să își proiecteze propriile planuri naționale de redresare, pornind de la prioritățile de investiții și reformele identificate ca parte a Semestrului European, planul național pentru climă și energie, planurile de tranziție justă, precum și acordul de parteneriat și programele operaționale din fondurile UE.

Documentul de față prezintă recomandările WWF pentru decidenții politici din România pentru a asigura proiectarea unor planuri de redresare durabilă după criza Covid-19 în conformitate cu obiectivele Pactului Ecologic European, precum și recomandări la nivel general de politici pentru o tranziție sustenabilă a economiei noastre și atingerea sustenabilității pe termen lung.

Mai mult, pentru o redresare economică eficientă, coerența politicilor este esențială, fiind un al doilea subiect important abordat în acest document. Aceasta oferă siguranță investitorilor cu privire la traiectoria care va fi urmată, astfel încât investițiile să fie mai predictibile pe termen lung și mai semnificative.

Notă: În acest document, ne concentrăm pe planurile de redresare după criza Covid-19 care trebuie să fie diferențiate de (i) sprijinul urgent al sectorului medical și de (ii) măsurile legate de lichidități pe termen scurt, în special pentru IMM-uri. În timp ce folosim termenul „planuri de redresare economică”, acesta include și orice fel de ajutor de stat.

1 <https://www.consiliium.europa.eu/media/43076/26-vc-euco-statement-en.pdf>

2 <https://news.un.org/en/story/2020/03/1059752>

3 OECD (2020) - From containment to recovery: Environmental responses to the Covid-19 pandemic,

https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=126_126460-1tg1r2aowf&title=From-containment-to-recovery_Environmental-responses-to-the-Covid-19-pandemic

I. PROIECTAREA UNOR PLANURI DE REDRESARE ECONOMICĂ JUSTE ȘI SUSTENABILE

© Shutterstock / isak55 / WWF

Mai mult ca niciodată, acum este esențial ca obiectivele Pactului Ecologic European să ghideze redresarea economiei noastre. Mai degrabă decât o întoarcere la condiții nesustenabile de dinaintea crizei din sectorul economic, social și de mediu, relansarea economică post-Covid trebuie să fie îndreptată către aderarea la o viziune justă, durabilă și eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor.

Pentru a realiza acest lucru, investițiile suport trebuie să fie făcute în conformitate cu obiectivele climatice și de mediu ale Europei, **asigurând următoarele condiții:**

1. ALOCAREA A CEL PUȚIN 50% DIN PLANURILE DE RELANSARE PENTRU ACTIVITĂȚILE SUSTENABILE / PENTRU MEDIU

OCDE recomandă⁴ ca măsurile de redresare să fie utilizate pentru a îmbunătăți nivelul de sănătate a mediului, pentru a consolida rezistența societăților și a vieții pe Pământ. Un mediu mai curat va avea un impact pozitiv asupra sănătății umane; de exemplu, reducerea poluării aerului va îmbunătăți sănătatea segmentelor vulnerabile de populație din mediul urban. De asemenea, le poate face mai rezistente la riscurile pentru sănătate. Doar **16% din planurile de redresare în urma crizei financiare post 2008-2009 au adus beneficii mediului**⁵. În 2020, procentul trebuie să fie mult mai mare.

În mod similar țintele Băncii Europene de Investiții și a secțiunii de infrastructură durabilă a Regulamentului privind Programul InvestEU⁶, subliniază că cel puțin 50% din pachetele de refacere ar trebui să avantajeze clima și mediul.

Planurile de redresare economică ar trebui să fie orientate către cele mai eficiente domenii și proiecte.

Cheltuielile ar trebui să fie axate pe proiecte care pot fi livrate rapid și cu ușurință, care au cele mai mari rate de angajare și efecte de multiplicare; care sprijină comunitățile și regiunile cele mai defavorizate; și care oferă cea mai largă gamă de co-beneficii economice, sociale și de sănătate.

Taxonomia UE⁷ stabilește dacă o activitate economică poate fi considerată sau nu sustenabilă din punct de vedere al mediului. Este un instrument esențial care ajută la transferul fluxurilor financiare către activități ecologice, ce duc la o economie europeană mai sustenabilă. Criteriile tehnice de examinare au fost deja identificate pentru activitățile economice ecologice de către Grupul de experți tehnici ai Comisiei⁸ privind finanțarea durabilă și vor fi transformate într-un act delegat până la 31 decembrie 2020. Pentru alte activități ecologice, actele delegate vor fi adoptate un an mai târziu.

Câteva sectoare critice pentru decarbonizarea economiei UE au fost identificate și ar trebui să fie vizate de planurile de redresare economică și în România; acestea sunt în concordanță cu Strategia Industrială a UE și cu noul Plan de acțiune privind economiei circulare a UE⁹, care fac parte din Pactul Ecologic European:

EFICIENȚĂ ENERGETICĂ, ENERGII REGENERABILE, MODERNIZĂRI REȚEA

- Exploatarea intensivă a potențialului de locuri de muncă transversale în ceea ce privește **eficiența energetică și eficiența utilizării resurselor** ar trebui stimulată în mod semnificativ; acestea beneficiază de mai multe avantaje majore pentru România, cum ar fi reducerea facturilor pentru consumatori, reducerea importurilor și a dependenței de importuri, îmbunătățirea sănătății publice și îmbunătățirea rezilienței societății noastre. Construcțiile în domeniile mai sus amintite vor aduce un beneficiu major în ceea ce

4 OECD (2020), From containment to recovery: Environmental responses to the Covid-19 pandemic, https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=126_126460-1tg1r2aowf&title=From-containment-to-recovery_Environmental-responses-to-the-Covid-19-pandemic.

5 https://www.ilo.org/inst/research/addressing-crisis-challenges/discussion-paper-series/WCMS_194185/lang--en/index.htm

6 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52018PC0439>

7 <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/12/18/sustainable-finance-eu-reaches-political-agreement-on-a-unified-eu-classification-system/>

8 https://ec.europa.eu/info/publications/sustainable-finance-teg-taxonomy_en#200903

9 <https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/>

privește crearea de locuri de muncă (ex. izolarea termică a locuințelor și a clădirilor comerciale pentru a-și îmbunătăți eficiența energetică necesită un număr mare de lucrători și poate oferi locuri de muncă în toate regiunile, atât în mediul urban, cât și în cel rural).

Unele clădiri comerciale, școli și clădiri de birouri consumă tot mai multă electricitate produsă de panouri solare ecologice, Indonezia, 2019.

- Extinderea masivă și producerea de **energie din sursele regenerabile sustenabile** (preponderent fotovoltaice, precum și energia eoliană pe uscat și în larg) este condiția necesară pentru tranziția către emisii nete zero și decarbonarea tuturor sectoarelor.
- Acest lucru trebuie însă să aibă loc **în paralel cu modernizarea infrastructurii de rețea necesară transportului și stocării de energie**. Fără modernizări substanțiale, capacitatea rețelelor electrice existente de a absorbi energia regenerabilă variabilă (solar și vânt a căror generare este mai variabilă și mai incertă decât a altor surse, în funcție de locație, ora din zi, anotimpuri și vreme¹⁰), va fi rapid epuizată. Astfel, investițiile în modernizarea și adaptarea rețelei la preluarea surselor regenerabile variabile trebuie să crească într-un ritm mai rapid decât cel de bază în investiții noi în energie regenerabilă.

Alegerile care vor fi făcute în modernizarea rețelei pentru a integra regenerabilele variabile, vor influența costurile și impactul acestora, și astfel acceptarea lor de către public. Există disponibile opțiuni cu costuri reduse și cu impact redus, iar **modernizarea rețelei nu ar trebui să devină un blocaj pentru o expansiune rapidă a surselor regenerabile variabile**.

În acest sens, este necesară susținerea modernizării rețelei pentru a integra viitoarea producție de regenerabile variabile, ținându-se cont de opțiunile disponibile, precum și promovarea conceptului unei abordări treptate a modernizării rețelei, începând cu cele mai mici costuri, impactul cel mai scăzut și cele mai flexibile categorii.

HIDROGEN REGENERABIL ȘI DECARBONARE

- **Extinderea și utilizarea la scară mai largă a hidrogenului regenerabil/verde** (din energie eoliană și solară), infrastructura și aplicațiile sunt necesare pentru **decarbonarea completă a anumitor sectoare, cum ar fi industria materialelor de bază, precum și transportul de mare capacitate sau aviația**. Este de așteptat ca cererea de hidrogen să crească pentru a atinge neutralitatea climatică, însă utilizările sale ar trebui să fie direcționate numai către sectoarele care nu pot fi electrificate.
- **Implementarea proceselor neutre din punct de vedere climatic la materialele de bază**, cum ar fi oțelul, cimentul și substanțele chimice primare, va stimula redresarea economică, creând o competitivitate sănătoasă din punct de vedere climatic și, deci, o economie fără emisii de carbon. Investițiile în noile procese cu emisii reduse de carbon ar trebui stimulate prin **furnizarea de sprijin pentru investiții și prin operațiuni de reducere a riscului**.

România ar trebui să urmeze apelul public european al celor peste 30 de asociații comerciale și federații de afaceri din lanțurile de energie din surse regenerabile și eficiență energetică din toate sectoarele de energie electrică, încălzire, răcire, construcții și transporturi pentru „#EUGreenRecovery” în redresarea economică¹¹.

10 există cel puțin soluții tehnice parțiale pentru aceste probleme, care sunt tot mai necesare în „codurile rețelei” (reglementările tehnice pe care trebuie să le respecte toate centralele conectate la rețea).

11 <https://eurec.be/call-to-eu-leaders-eugreenrecovery-to-restart-europe/>

Stația de autobuz Vauxhall din Londra, Marea Britanie, prezintă panouri solare montate pe acoperiș care asigură o treime din necesitățile energetice ale stației de autobuz și ajută la reducerea emisiilor de dioxid de carbon.

TRANSPORT ELECTRIFICAT

- **Electrificarea transportului**, dezvoltarea bateriilor electrice, implementarea la scară largă a stațiilor de încărcare electrică pentru vehicule vor fi investiții cheie în viitor. Utilizarea de vehicule electrice trebuie să fie încurajată în paralel, atât pentru creșterea cererii, precum și a ofertei (de exemplu, asigurându-se că administrațiile publice, serviciile de închirieri de mașini și servicii de transport, companiile de livrare a alimentelor și distribuie a cumpărăturilor online etc. trec la mobilitatea electrică). Transportul public - infrastructură feroviară și transportul public urban - este, de asemenea, critic și intensiv în crearea de locuri de muncă.

AGRICULTURĂ ȘI HRANĂ SĂNĂTOASE. ADAPTAREA LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE

- Este necesară dezvoltarea unei agriculturi favorabile climei și naturii, prin **încurajarea practicilor agricole agroecologice** care reduce utilizarea substanțelor agrochimice și de antibiotice, sporește sechestrarea carbonului și protejează biodiversitatea terenurilor agricole.

WWF salută viziunea pe termen lung și potențialul pe care îl prezintă Strategia de la Fermă la Consumator recent publicată de către Comisia Europeană, pentru a asigura respectarea și creșterea ponderii principiului sustenabilității în toate politicile UE

care au de-a face cu hrana. **Acest lucru se va face prin obiectivele asumate pentru agricultura ecologică, elementele de peisaj din zonele de producție, pesticide, fertilizanți și antibiotice - toate aceste obiective arătând că există determinare la cel mai înalt nivel pentru tranziția la o agricultură prietenoasă cu resursele naturale și cu biodiversitatea.** Mai mult decât atât, Strategia conține o nouă cerință pentru Statele Membre de a **stabili ținte obligatorii pentru această tranziție în viitoarele planuri naționale strategice** pentru implementarea Politicii Agricole Comune în perioada 2021-2027. Acest lucru asigură coerența între obiectivele majore din Strategia de la Fermă la Consumator și obiectivele stabilite prin politica agricolă la nivel național.

România va trebui să respecte cel puțin țintele stabilite la nivel UE, respectiv o reducere cu 50% a utilizării și a riscului pesticidelor, o reducere cu cel puțin 20% a utilizării îngrășămintelor, o reducere cu 50% a vânzărilor de antimicrobiene utilizate pentru animalele de fermă și acvacultură, precum și atingerea obiectivului de a dedica 25% din terenurile agricole agriculturii ecologice.

- **Susținerea micilor fermieri și producători locali trebuie să fie prioritară în planurile de redresare economică.** WWF solicită reglementarea și plafonarea adaosului comercial pentru produsele alimentare de bază, pentru a evita

Investiții financiare acordate pentru cultivarea fructelor, legumelor și florilor din Durham, Marea Britanie, permit localnicilor să își cultive propriile legume și să reducă distanța de transport a alimentelor.

specula și aprofundarea crizei alimentare. Totodată este importantă garantarea prețurilor corecte pentru producători, stabilite în urma consultării cu asociațiile de producători, precum și finanțarea **dezvoltării infrastructurii de depozitare și procesare pentru micii producători**. Această investiție este una de importanță critică și cu rol strategic pe termen mediu și lung pentru dezvoltarea și reziliența lanțurilor alimentare naționale. Această infrastructură ar trebui să permită stocarea și procesarea producărilor de legume, fructe, cereale, lactate și altele, unui număr mai mare de mici producători, sporind astfel posibilitatea de accesare a pieței de către aceștia, precum și accesul la hrană sănătoasă, proaspătă și locală pentru consumatori. De asemenea, este importantă actualizarea și îmbunătățirea reglementărilor privind achizițiile publice, pentru a permite/facilita achizițiile publice care favorizează aprovizionarea din lanțuri alimentare scurte pentru uz instituțional (spitale, cantine instituționale, aziluri etc.), cu extinderea acestui sistem la școli, grădinițe, creșe și alte instituții publice, odată cu redeschiderea lor. Nu în ultimul rând, consideră, importantă reintroducere (și monitorizarea) obligativității aprovizionării din lanțuri alimentare scurte în rândul marilor magazine alimentare.

- **Suținerea creșterii nivelului și a intensității educației concentrate în direcția unei agriculturi sustenabile** (agricultura ecologică, practici agroecologice). Educația pentru dezvoltare durabilă și a agriculturii sustenabile la nivel național trebuie integrată într-o strategie coerentă

© Ola Jennersten / WWF-Sweden

Bondarul (Bombus terrestris) face parte din categoria insectelor polenizatoare.

care presupune o schimbare de mentalitate și percepție a fermierilor, comunităților locale și organizațiilor, în strânsă legătură cu dezvoltarea rurală și urbană, protecția mediului, managementul resurselor naturale și a domeniilor legate de agro-mediu și climă. Această creștere se poate realiza prin sprijin adecvat de formare profesională tehnică și economică, precum și o capacitate mai mare de acces la cunoștințe și informații, inclusiv pentru diseminarea acestora. Aceste inițiative ar trebui să se adreseze atât fermierilor cât și cadrelor didactice și elevilor din clasele terminale ale liceelor cu profil agricol, ceea ce va determina atenuarea riscului ca noile generații care vor prelua activitățile din sectorul agricol să nu aibă cunoștințele necesare.

- **Investiții în îmbunătățirea sistemului de consultanță agricolă** - pentru a crește eficiența demersului este necesar un număr mare de specialiști în domenii variate - management, marketing, financiar, energii regenerabile, bioeconomie și abordare de tip „*smart agriculture*”. În România există 2686 de comune și doar 450 de Centre de Consultanță Agricolă Locală (care de obicei sunt reprezentate de un singur inginer agronom de la primărie).
- Fondurile de coeziune trebuie utilizate pentru a promova o **abordare mai proactivă a schimbărilor climatice** - prin creșterea gradului de conștientizare, punerea în aplicare a unor abordări inovatoare și încurajarea inițiativelor de limitare a riscurilor și a impactului. Culturile agricole sunt considerate a fi expuse riscului de creștere a daunătorilor din cauza schimbărilor climatice. Agricultură în general este de asemenea, amenințată de o creștere a evenimentelor meteorologice extreme (inclusiv uraganele), care pot devasta culturile. O creștere a apariției secetei va afecta atât sistemele umane, cât și cele naturale. Aceasta poate avea un impact negativ asupra agriculturii (ceea ce duce la reducerea producției de culturi) și poate amenința biodiversitatea (în special speciile sensibile la secetă). De asemenea, ar putea duce la competiția pentru apă, între utilizarea domestică și cea necesară sectorului agricol. Acțiunile prioritare ar trebui să includă: **sprijinirea investițiilor dedicate pentru adaptarea la schimbările climatice și promovarea investițiilor pentru a face față riscurilor specifice, asigurând reziliența la dezastre și dezvoltarea sistemelor de gestionare a dezastrelor.**

Cai sălbatici (*Equus Caballus*), pădurea Letea, Rezervația Biosferei Delta Dunării, România, iunie 2009

ECOTURISM

- **Investițiile în dezvoltarea unei infrastructuri ecoturistice** (ex. infrastructură de vizitare, centre de vizitare, locuri de campare, puncte de observare, trasee turistice, servicii de agrement cu impact redus asupra mediului etc.) cât și în educarea/formarea întreprinderilor/operatorilor din turism (ghizi, lucrători în domeniul ospitalier, specialiști în managementul destinațiilor de ecoturism etc.) sunt necesare pentru a lărgi și îmbunătăți gama de servicii în turismul prietenos cu mediul, cum este ecoturismul. Investițiile în ecoturism **contribuie la dezvoltarea socio-economică a comunităților rurale**, la crearea și susținerea unor rețele antreprenoriale locale verzi și la conservarea capitalului natural.

BIODIVERSITATE, CONECTIVITATE, INFRASTRUCTURĂ VERDE ȘI ARII NATURALE PROTEJATE

O decizie importantă luată de Comisia Europeană prin noua Strategia UE pentru Biodiversitate 2030 este de a prezenta anul viitor obiective obligatorii pentru Statele Membre privind refacerea naturii. Aceasta vine pe fondul neîndeplinirii¹² obiectivelor voluntare de refacere a

naturii și de oprire a declinului biodiversității din actuala Strategie UE pentru Biodiversitate 2020. Sub acest obiectiv obligatoriu, toate Statele Membre, vor fi nevoite să refacă ecosisteme degradate și să folosească așa-numitele soluții bazate pe natură¹³ între acestea numărându-se de pildă asigurarea rezilienței pădurilor, eliminarea barierelor care blochează cursul natural al râurilor, sau refacerea zonelor umede din fosta luncă a Dunării asanată în timpul regimului comunist, în scop agricol, terenuri care sunt acum în proces de deșertificare¹⁴. Pentru implementarea acestei strategii, va fi deblocată o finanțare în valoare de 20 de miliarde EUR/an pentru biodiversitate prin diverse surse, inclusiv fonduri UE, finanțare națională și privată. Astfel, este necesar ca aceste fonduri să susțină și în România următoarele acțiuni:

- **Refacerea pe scară largă a ecosistemelor degradate, dezvoltarea infrastructurii ecologice în mediile rurale și urbane și o mai bună gestionare a ariilor naturale protejate**, pentru a spori reziliența la dezastrele naturale și la cele sanitare.¹⁵ Menținerea ecosistemelor sănătoase și a conectivității ecologice și respectiv refacerea ecosistemelor afectate asigură o reziliență și o mai bună capacitate de adaptare la schimbările climatice și la fenomenele meteo extreme.

Nuferi, Delta Dunării, Parcul Național Delta Dunării, România.

12 <https://www.theguardian.com/environment/2019/dec/06/measures-to-arrest-natures-decline-must-be-passed-into-law-say-meps>

13 https://www.iucn.org/sites/dev/files/content/documents/nature-based_solutions_to_address_global_societal_challenges.pdf

14 <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=48393>

15 Serviciile ecosistemice furnizate de rețeaua Natura 2000 și beneficiile socio-economice aferente se ridică între 200 și 300 miliarde EURO/an; 1.2-2.2 miliarde de vizitatori/zi generează beneficii recreative în valoare de 5-9 miliarde EURO anual; aproximativ 4.4 milioane de locuri de muncă depind direct de menținerea ecosistemelor sănătoase, multe dintre ele în siturile Natura 2000. Sursa: Comisia Europeană (2013), The economic benefits of the Natura 2000 network

- Finanțarea strategică și eficientă a **administrării și managementului ariilor naturale protejate**, conservarea biodiversității și dezvoltarea serviciilor care valorifică sustenabil serviciile ecosistemice, patrimoniul natural și cultural.
- **Identificarea și desemnarea coridoarelor ecologice** critice la nivel de peisaj, astfel încât acestea să fie integrate în planurile de dezvoltare din cele mai incipiente stadii, inclusiv implementarea de măsuri concrete pentru reducerea impactului investițiilor și infrastructurilor mari, dar și asigurarea unui management eficient al coridoarelor ecologice.
- Finanțarea corectă/echilibrată, sustenabilă și coerentă a sectorului forestier raportat la finanțarea sectorului agricol. Deși pădurile României găzduiesc o parte semnificativă din biodiversitatea țării, finanțarea acestui sector a fost aproape inexistentă în ultimii 30 de ani. Considerăm că fără **o finanțare proporțională cu valoarea serviciilor de mediu oferite de ecosistemele forestiere** nu putem vorbi de o reală reconstrucție verde a țării noastre. Propunem astfel câteva idei pentru direcționarea investițiilor viitoare în păduri, precum:
 - investiții pentru **reconstrucția ecologică a habitatelor forestiere** în stare de conservare nefavorabilă sau degradate precum și pentru **îmbunătățirea naturalității pădurilor artificiale** (plantații) care să conducă la îmbunătățirea rezilienței acestora.

Un pod verde poate fi construit chiar și într-o zonă joasă unde autostrada se află la nivelul terenului, Autostrada M1, Ungaria.

- investiții în **crearea de noi păduri în zonele deficitare** (sudul și estul României), **de-a lungul cursurilor de apă** (păduri ripariene), sub formă de **perdele forestiere** de-a lungul căilor de transport, în vecinătatea terenurilor agricole, precum și **în interiorul și vecinătatea marilor orașe** (centuri verzi, spații verzi consistente) ca o măsură de regenerare urbană și „însănătoșire” a spațiilor urbane și a oamenilor care le utilizează.
- sprijin financiar pentru proprietarii de terenuri forestiere private și comunitățile locale cărora le sunt impuse restricții în utilizarea acestor terenuri datorită obiectivelor de conservare a biodiversității ale ariilor naturale protejate, inclusiv pentru dezvoltarea de **afaceri verzi** în jurul acestora.
- **Finanțarea și implementarea măsurilor de protecție și refacere a stării râurilor și luncilor** pentru atingerea stării ecologice bune și foarte bune a tuturor corpurilor de apă de suprafață și subterane până în 2027, precum și identificarea, desemnarea și protejarea tuturor sectoarelor de râu cu valoare ecologică ridicată. Noua Strategie a UE privind Biodiversitatea 2030 vine cu angajamentul de a renatura (reda libertatea la) 25.000 km de râuri prin eliminarea barierelor vechi (praguri, baraje) și refacerea zonelor inundabile și a zonelor umede. Comisia va oferi orientări și sprijin Statelor Membre pentru identificarea zonelor și pentru mobilizarea finanțării până în 2021. Guvernul României ar trebui să aibă în vedere includerea în acest angajament de renaturare și a acelor sectoare de râuri afectate în anii anteriori de construcția microhidrocentralelor pentru care a fost demarată procedura de infringement împotriva țării noastre în mai, 2015.
- Garantarea principiului de ne-deteriorare a râurilor prin finanțarea de **soluții bazate pe natură** în cazul proiectelor de infrastructură pentru generare de **energie, protecția la inundații, navigație, dar și în sectorul agricol pentru reducerea riscurilor la secetă și inundații și reducerea amprente de apă.**

Per ansamblu, WWF solicită în acest sens, ca cel puțin 60% dintre habitatele și ecosistemele importante din punct de vedere al biodiversității să fie protejate până în 2030 prin arii protejate sau alte instrumente sau măsuri eficiente de conservare, și cel puțin 30% dintre acestea să beneficieze de o protecție strictă pe o suprafață de minim 10%.

2. EVITAREA/STOPAREA SPRIJINIRII ACTIVITĂȚILOR DĂUNĂTOARE MEDIULUI. SUPTOR CONDIȚIONAT PENTRU TRANZIȚIE DURABILĂ

Conform Pactului Ecologic European, pentru „a nu dăuna” mediului, planurile de redresare nu trebuie să sprijine activitățile nesustenabile, în caz contrar, crizele prezente sau viitoare, s-ar putea agrava dacă se vor folosi în continuare infrastructurile poluante pentru următoarele decenii.

În măsura în care este oferit sprijin financiar public, acesta nu trebuie să înrăutățească crizele actuale sau viitoare, ori să se blocheze în infrastructurile extrem de poluate, care nu se vor epuiza timp de zeci de ani.

Taxonomia UE (vezi secțiunea anterioară) oferă criterii relevante pentru a alege activitățile care „*nu fac rău semnificativ*” și standarde care exclud anumite sectoare economice sau activități care creează un prejudiciu semnificativ pentru mediu; îndeosebi, **nu trebuie acordat suport pentru sectoare precum industria combustibililor fosili, energie nucleară, infrastructură de transport aerian, depozitele de deșuri sau incinerarea reziduurilor.**

TRANSPORT AERIAN

Companiile aeriene sunt afectate în mod special de criza Covid-19. În timp ce taxonomia UE nu include recomandări specifice pentru aviație, recomandă un prag generic pentru transportul de pasageri de 50 gCO₂e/pkm care exclude, de fapt, transportul aerian de pasageri mai mare decât pragul recomandat.¹⁶ Astfel, dacă Guvernul dorește să ofere **sprijin financiar companiilor aeriene, acest lucru ar trebui să fie concentrat pe procesele de transformare și să fie condiționat/direcționat către transportatorii care utilizează numai combustibili cu emisii reduse de carbon și nu au datorii la stat.**

Alte sectoare ar trebui sprijinite doar dacă respectă criteriile taxonomiei UE¹⁷ - de exemplu industria autovehiculelor, vehiculele grele, autocare și

nave; fabricarea fierului, oțelului, aluminiului și fabricarea cimentului; agricultura; silvicultura; fabricarea de biomasă, biogaz sau biocombustibili; hidroenergia. În acest sens, abordăm câteva exemple:

Baraj râul Topolog, România

HIDROENERGIE

În ceea ce privește amenajările hidroenergetice, ținând cont de impactul semnificativ pe care îl au asupra ecosistemelor râurilor, este importantă **încurajarea re-tehnologizării în sensul „înverzirii” centralelor existente în locul construirii de noi hidrocentrale** - soluții de tip win-win ce ar putea îmbunătăți atât performanțele energetice și economice, cât și condițiile de conservare a biodiversității (ex. pasaje funcționale pentru pești, înlocuirea tehnologiilor existente cu tehnologii mai prietenoase cu mediul, în special ihtiofauna, asigurarea permanentă a debitelor ecologice etc.). De altfel, noua Strategie UE privind Biodiversitatea 2030 stabilește un obiectiv important de renaturare a râurilor afectate, precum și obligația pentru Statele Membre de a revizui autorizațiile de gospodărire a apelor pentru a restabili debitele ecologice ale râurilor.

SILVICULTURA

În acest sector sunt importante investițiile care să susțină tranziția ecologică a acestei industrii, precum:

¹⁶ Conform datelor din anul 2018 întocmite de Consiliul internațional pentru transportul curat (ICCT), intensitatea emisiilor de dioxid de carbon provenite din zboruri a fost în medie între 75 și 95 de grame de CO₂ RPK, ridicându-se la aproape 160 g CO₂/ RPK pentru zborurile regionale sub 500 kilometri.

¹⁷ <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2020/04/15/sustainable-finance-council-adopts-a-unified-eu-classification-system/>

- investiții în **facilități de prelucrare locală a lemnului** pentru producerea de **produse care să înlocuiască în proporție cât mai mare materialele neecologice (plastic, beton)** pe lanțuri scurte de aprovizionare - cât mai aproape de pădure și cu un aport consistent la economiile locale și implicit impact social pozitiv.
- investiții în **utilaje și instalații prietenoase cu mediul** (instalații de colectare pe cablu/funiculare) care să fie folosite pentru efectuarea de lucrări de îngrijire a arboretelor tinere pentru asigurarea unei stabilități crescute a acestora la acțiunea factorilor climatici perturbatori (vânt puternic, căderi masive de zăpadă) dar și pentru lucrări de regenerare a arboretelor mature cu impact redus asupra solului, apelor, arborilor și regenerărilor.
- investiții în **accesibilizarea sustenabilă a fondului forestier național** pentru a facilita accesul în cazul unor intervenții pentru reducerea impactului negativ al schimbărilor climatice (doborâturi de vânt, atacuri de insecte, incendii) dar și pentru reducerea distanțelor de colectare a materialului lemnos, activitate având cel mai mare impact negativ de mediu dintre toate operațiunile de exploatare forestieră.
- **investiții consistente în bioeconomie și economia circulară a lemnului** având în vedere posibilitățile moderne de utilizare a lemnului pentru produse cu impact redus asupra mediului.

BIOENERGIE DIN SURSE FORESTIERE

O formă de bioenergie este utilizarea lemnului din păduri. Silvicultura fiind un sector economic cheie, există posibilitatea utilizării continue a pădurilor cu rol de producție, cu condiția ca acest lucru să se facă în mod durabil. Însă, din cercetările științifice devine din ce în ce mai clar faptul că recoltarea arborilor în scopuri energetice nu numai că nu este neutră din punct de vedere al emisiilor de carbon, ci poate fi, în ceea ce privește termenele care țin de obiectivele și politicile privind schimbările climatice (până în 2050)¹⁸, o

abordare contraproductivă ca mijloc de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.

În comunicatul de presă al Ministerului Mediului Apelor și Pădurilor din 9 iunie¹⁹ se menționează propunerea de finanțare a producerii de energie regenerabilă pe bază de biomasă din lemn din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR). Ținând cont de contextul național specific, (ex. faptul că suprafața forestieră acoperă doar 27%, infrastructura forestieră este inadecvată, există vulnerabilitatea socială în zonele rurale), utilizarea lemnului pentru industria energetică fără criterii clare privind durabilitatea va crea o presiune suplimentară asupra pădurilor naturale și va concura cu interesele ecologice și socio-economice. Astfel, utilizarea doar a crengilor și vârfurilor de arbori în scopul producției de energie ar putea fi acceptabilă dacă:

- sunt **elaborate și aprobate criterii clare de sustenabilitate** care să asigure că toate interesele legitime de ordin ecologic sau socio-economic vor fi luate în considerare. De asemenea, considerăm necesară definirea clară a sortimentelor (dimensional /calitativ) și respectiv implementarea unui sistem de monitorizare și control transparent în ceea ce privește tipul de lemn folosit în scopul producerii de energie.

ZOOTEHNIE

Sectorul zootehnic trebuie să aibă în vedere îmbunătățirea nivelului producției nu doar din punct de vedere cantitativ, ci și calitativ, respectând normele de mediu și competitivitatea în agricultură impuse de Uniunea Europeană, valorificând eficient pășunile și fânețele locale. Având în vedere profilul României și structura fermelor²⁰ susținerea fermelor zootehnice care operează în sistem extensiv este de preferat în locul fermelor industriale, intensive. Alocarea financiară către acest tip de ferme ar permite fermierilor dezvoltarea unor afaceri care să respecte cerințele referitoare la sănătatea cetățenilor, securitatea alimentară, conservarea peisajelor și a biodiversității, igiena și bunăstarea animalelor sau diversificarea și obținerea de produse locale de calitate superioară, precum și o rentabilitate economică sustenabilă pe termen lung.

¹⁸ În ceea ce privește tendințele actuale, este probabil să depășim ținta de 1,5°C cu mult înainte de aceasta (https://www.ipcc.ch/publications_and_data/ar4/wg1/en/spmssp-projections-of.html).

¹⁹ Sprijin de 200 milioane euro din fonduri europene pentru industria lemnului, 9 iunie, 2020 <http://mmediu.ro/articol/comunicat-de-presa-sprrijin-de-200-milioane-euro-din-fonduri-europene-pentru-industria-lemnului/3371>

²⁰ În România, statul membru al UE cu cel mai mare număr de ferme, nouă din fiecare zece ferme (91,8% sau 3,1 milioane de ferme) au fost mai mici de 5 ha, iar 0,5% din fermele de 50 ha sau mai mult, ca mărime, au activat pe o jumătate (51,1%) din întreaga suprafață agricolă.

Traseu turistic din parcul natural Grădiștea Muncelului Cioclovina din Munții Carpați, sud-vestul României. Parcul este cunoscut atât pentru peisajele sale deosebite, precum și pentru sistemul de fortificații dacice din Munții Orăștiei.

TURISM

- **Practicile turistice din România trebuie îmbunătățite, iar acordarea finanțării acestui sector trebuie condiționată de îndeplinirea unor criterii stricte de sustenabilitate** (privind integrarea în proiecte a măsurilor de conservare a naturii în scopul evitării impactului asupra mediului, în general și asupra biodiversității, în special, precum și încurajarea creării de locuri de muncă și afaceri durabile, bazate pe natură prin investițiile în domeniul turismului), astfel încât activitățile din acest domeniu să își reducă substanțial impactul asupra mediului și să susțină mai mult conservarea peisajelor naturale, a ariilor naturale protejate, a speciilor și habitatelor de interes conservativ și a patrimoniului cultural.

MARILE COMPANII, ÎN GENERAL

În cazul companiilor mari²¹, sprijinul public trebuie să fie axat doar pe proiectele în care își reduc substanțial impactul negativ asupra mediului sau sunt axate pe cercetare și dezvoltarea ecologică și dacă **compania**

își ia un angajament de a-și schimba modul de a face afaceri și decide să se alinieze la Acordul de la Paris și obiectivele Strategiei UE privind Biodiversitatea, ori implementează acțiuni concrete identificate în Strategia Industrială sau din Planul de acțiune pentru economie circulară.

Un angajament corporativ semnificativ de aliniere la un model de afaceri aliniat la Acordul de la Paris înseamnă în mod concret:

1. Stabilirea unei ținte durabile²² în concordanță cu obiectivele climatice sau de mediu, de exemplu un obiectiv aliniat la Taxonomia UE, o țintă bazată pe știință²³ sau un echivalent;
2. Publicarea unui plan de tranziție realizabil și cu termene precise;
3. Raportarea anuală a progreselor față de ținte.

În același timp, considerăm că ar trebui să se acorde sprijin financiar pentru IMM-urile care solicită suport pentru implementarea unor **proiecte care reduc substanțial impactul negativ asupra mediului sau pe cercetarea și dezvoltarea ecologică.**

3. ASIGURAREA BENEFICIILOR SOCIALE PENTRU TOȚI CETĂȚENII, PRIN IMPLEMENTAREA UNEI „TRANZIȚII JUSTE”

Planurile de redresare economică ale României trebuie să aibă în centrul lor oamenii. A pune oamenii în centrul măsurilor de relansare economică înseamnă a evalua sistematic care este impactul asupra lor. În cazul în care o companie primește asistență publică, aceasta trebuie să fie condiționată de sprijinirea angajaților acelei companii, pentru ca aceștia să-și continue activitatea profesională, să găsească noi locuri de muncă și să asigure că toți angajații (indiferent de funcție) au acces la serviciile de care au nevoie. De asemenea, orice sprijin acordat companiilor cu emisii ridicate de

21 Cei 250 de angajați menționați mai sus în conformitate cu Directiva Contabilă Europeană și Eurostat.

22 În termeni de % din veniturile anuale, cheltuielile de capital (CapEx) sau cheltuielile operaționale (OpEx) s-au aliniat la Taxonomia UE până la o dată fixă.

23 <https://sciencebasedtargets.org/> 850 de companii la nivel global s-au angajat voluntar să adopte și să pună în aplicare obiective bazate pe știință în domeniul schimbărilor climatice și să-și alinieze modelul de afaceri cu Acordul de la Paris într-un interval de 5-15 ani

carbon ar trebui să depindă de angajamentul acestora de a se alinia la obiectivele climatice și să includă monitorizarea îndeplinirii acestor angajamente.

O componentă importantă a Pactului Ecologic European este Mecanismul pentru o Tranziție Justă, asigurând echitate socială în măsurile de restructurare economică într-un mod sustenabil, iar aceste principii trebuie extinse pentru a ghida redresarea din criză. Fiecare comunitate este afectată de tranziția către neutralitate din punct de vedere climatic, iar provocările cu care se confruntă regiunile deja slab dezvoltate sau care trec printr-o tranziție, sunt acum acutizate de contextul pandemiei Covid-19. O abordare pozitivă și progresivă a redresării va contribui la restructurarea economiei pe termen scurt și lung, cu atenuarea și limitarea costurilor pentru societate în acest proces.

Acest mecanism stabilește necesitatea echității sociale în măsurile de restructurare a economiilor într-un mod durabil. Principiile sale pot fi extinse și pentru a ghida planurile de refacere economică în general:

- În primul rând, Mecanismul de tranziție justă recunoaște **necesitatea de a aduce toate părțile interesate la un punct comun pentru a planifica tranziția în regiuni**. Guvernul României ar trebui să ia în considerare nevoile și dorințele comunităților, pe măsură ce acestea ies din criză, punând în aplicare principiul parteneriatului în elaborarea planurilor de redresare (comunitățile, societatea civilă, și alte părți interesate trebuie implicate, pentru ca planurile să răspundă tuturor nevoilor societății).
- Mecanismul de tranziție justă subliniază, de asemenea, necesitatea unor termene concrete în planurile de redresare economică. Vor fi necesare foi de parcurs clare pentru restructurarea economiei pentru un viitor mai rezilient și mai prosper.

În opinia WWF, o tranziție justă la o economie mai „verde” trebuie să țină cont de impactul social semnificativ pe care viitoarele politici și finanțări le pot avea asupra comunităților locale dependente de utilizarea resurselor naturale (inclusiv lemn de foc). Aceste comunități trebuie sprijinite pentru accesul la sisteme de încălzire mai eficiente, cu impact redus asupra mediului atât din

perspectiva reducerii presiunii asupra pădurilor, cât și din cea a reducerii poluării aerului datorită încălzirii utilizând lemn de foc în instalații cu eficiență redusă.

Mai mult, compensațiile pentru pierderi de venit datorate restricțiilor impuse de tranziția ecologică trebuie să țină cont nu numai de pierderea veniturilor din vânzarea produselor lemnoase/forestiere ci și de pierderile generate de-a lungul întregului lanț de custodie a acestora, prin pierderea de locuri de muncă în zone deja vulnerabile, taxe la bugetele locale, impozite și taxe aferente unor activități economice restricționate.

Nu în ultimul rând, cel mai mare blocaj cu care se confruntă sistemul de economie socială este reprezentat de nivelul extrem de scăzut al finanțării publice. Accesul redus la finanțări contribuie și la absența unor rețele puternice care să promoveze inovația socială, instrument de bază în schimbarea arhitecturii zonelor rurale cu precădere. Răspunsul la această problemă este dezvoltarea unor instrumente financiare care să corespundă acestui tip de întreprindere care, pentru a-și pune în valoare întregul potențial, are nevoie de un flux de capital stabil, obținut pe baza unor împrumuturi pe termene relativ lungi, la un nivel redus al dobânzii. Dezvoltarea economiei sociale, în general, și a întreprinderilor sociale, în special, în mediul rural, poate contribui direct la stabilizarea populației locale și la creșterea semnificativă a nivelului de trai, mai ales, în zonele rurale care se confruntă cu un nivel ridicat al sărăciei. În cadrul programelor operaționale curente (POCU) există o singură măsură care se ocupă în mod direct de întreprinderile sociale în cadrul axei prioritare 4 Incluziunea socială și combaterea sărăciei, fără însă a se adresa în mod direct problematicii zonelor rurale.

4. SUSȚINEREA ȘI CONSOLIDAREA STANDARDELOR ȘI POLITICILOR DE MEDIU EXISTENTE

Este esențial ca pachetele de redresare economică să nu afecteze implementarea celor mai ridicate standarde de mediu. Regresul din acest punct de vedere, ar face crizele climatice și de biodiversitate actuale mai

24 Uniunea Europeană, 2011. EU Environment policy supporting jobs and growth. https://ec.europa.eu/environment/enveco/industry_employment/pdf/facts_and_figures.pdf

brutale și mai costisitoare, în timp ce nu ar oferi niciun câștig legat de competitivitatea internațională crescută²⁴ sau o presupusă reducere a birocrăției. În loc să slăbească standardele de mediu, România trebuie să-și direcționeze eforturile spre o mai bună implementare a politicilor de mediu și o coerență între toate politicile sectoriale și cel de mediu. Bani contribuabililor trebuie investiți într-un mod care să fie prietenos cu mediul, așa cum își doresc o majoritate covârșitoare a cetățenilor UE și în acest fel, economia va beneficia de sprijin public fără precedent.

Astfel, România trebuie să acorde prioritate, ca parte a programării naționale a fondurilor UE, programelor și măsurilor care asigură implementarea politicilor de mediu ale UE. Legislația esențială pentru mediu, cum ar fi Directivele Păsări și Habitate sau Directiva Cadru Apă (DCA), trebuie să fie mai bine pusă în aplicare și pe deplin respectată. După fitness check-urile realizate de Comisia Europeană, Statele Membre au trebuit să concluzioneze că această legislație este adecvată scopului și că, ceea ce trebuie îmbunătățită în mod semnificativ, este punerea în aplicare și coerența tuturor actelor normative și politicilor publice relevante pentru protejarea și refacerea biodiversității și a ecosistemelor.

În cele din urmă, coerența cu obiectivele politicii pe termen lung, inclusiv cele referitoare la climă și mediu, va trimite, de asemenea, un semnal clar investitorilor despre viitoarele cadre și direcții de politici, facilitând investițiile durabile și accelerând redresarea economică sustenabilă. De asemenea, acestea vor consolida în același timp fiabilitatea planificării.

5. ADOPTAREA CONCEPTULUI DE „ECONOMIE DE BUNĂSTARE” ȘI O COMUNICARE PUBLICĂ ADECVATĂ PENTRU OBTINEREA SUPTULUI PUBLIC

Măsurarea succesului deciziilor de redresare economică nu trebuie să fie bazată doar pe PIB sau pe înavățirea pe termen scurt. România ar trebui să urmeze modelul unor economii precum Islanda, Finlanda sau Noua Zeelandă, care au început să se îndepărteze de macroeconomia axată pe creșterea bazată pe Produsul Intern Brut (PIB). PIB-ul este un indicator limitat care nu ține cont de bunăstarea umană sau de sănătatea

planetei noastre. În schimb, ar trebui adoptat conceptul de „**conomie de bunăstare**” pentru a integra mai bine impacturile activității economice asupra societății și asupra mediului.

O „**conomie de bunăstare**” pornește de la principiul conform căruia interesele publice ar trebui să determine economia, și nu invers. În loc să urmărească creșterea economică prin indicatori strict definiți, o economie de bunăstare monitorizează și valorifică ceea ce contează cu adevărat: sănătatea noastră, natura, educația și comunitățile noastre. Înseamnă „**combinarea prosperității cu posibilitatea progresului social în limitele planetei**”, având la bază Obiectivele de Dezvoltare Durabilă pentru 2030. În Uniunea Europeană (UE), economia de bunăstare a fost deja agreată/susținută de instituții UE precum Consiliul UE (octombrie 2019) sau Comitetul Economic și Social European (CESE) (martie 2020). Odată încorporat în acțiunile UE și ale Statelor Membre, acest concept economic are potențialul de a pune România și Europa pe un drum sustenabil până în 2030.

WWF consideră că este crucial ca redresarea să fie proiectată și pusă în aplicare într-un mod care să ajute nu numai la combaterea problemelor climatice și de mediu, ci și a inegalităților sociale, ținând cont de nevoia de a îmbunătăți reziliența pe termen lung. Pentru aceasta, vor fi necesare noi abordări, luând în considerare impactul asupra oamenilor și asupra mediului. Pentru a obține o relansare economică echitabilă și durabilă este necesară revenirea la Agenda 2030 și cele 17 ODD ale acesteia ce oferă un cadru global, integrat și universal, care își propune să nu lase pe nimeni în urmă și să atingă prosperitatea pentru oameni și planetă. Adoptată în septembrie 2015, Agenda 2030 se bazează pe înțelegerea faptului că provocările cu care ne confruntăm, de la sărăcie și distrugerea mediului, la inegalitate și conflicte, sunt toate interconectate. Ea acordă o importanță egală pe cei trei piloni ai dezvoltării durabile: economic, de mediu și social și oferă cadrul ideal pentru realizarea unei economii de bunăstare și a unei recuperări juste, incluzive social, respectând totodată limitele planetare.

Subliniind beneficiile pentru bunăstare și prosperitate pe care le oferă societățile mai reziliente, Guvernul poate **consolida sprijinul public pentru măsurile care vizează îmbunătățirea sănătății mediului.**

Există dovezi științifice solide bazate pe practică conform cărora natura poate contribui la abordarea provocărilor sociale și de sănătate cu care se confruntă cetățenii - de la cele oferite de ariile naturale protejate, la investiții în infrastructură²⁵ verde pe scară mai largă. O analiză transparentă și completă a impactului asupra mediului a măsurilor de redresare, le-ar face semnificativ mai consistente și ar evita crearea de consecințe nedorite și neintenționate asupra mediului care ar dăuna rezilienței viitoare în fața altor potențiale crize.

O comunicare clară și accesibilă despre obiectivele și măsurile din pachetele de redresare poate, de asemenea, să le permită oamenilor să se implice și să susțină inclusiv la nivel personal (ex. prin decizii de consum) acele măsuri cu adevărat durabile.

²⁵ Comisia Europeană: <https://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/intro/docs/Health%20and%20Social%20Benefits%20of%20Nature%20-%20Final%20Report%20Executive%20Summary%20sent.pdf>

II. REVIZUIREA POLITICILOR PUBLICHE PENTRU A CREȘTE REZILIENȚA

Strategiile/planurile de redresare economică a României trebuie să fie implementate printr-un set de politici publice menite să elimine blocajele, să minimizeze impactul pe termen lung și să stimuleze producția și investițiile sectorului privat în mod complementar cu eforturile sectorului public.

Această secțiune prezintă recomandări pentru astfel de politici publice - de la consolidarea și implementarea în continuare a Pactului Ecologic European și a mecanismelor și a strategiilor aferente, până la eliminarea treptată a subvențiilor dăunătoare, reforma normelor fiscale și accelerarea politicilor financiare durabile. În plus, va fi important să ne asigurăm că toate politicile României sunt în concordanță cu obiectivele climatice și de mediu ale Uniunii Europene și că toate politicile sectoriale se consolidează reciproc - în loc să submineze aceste obiective.

Astfel, sunt necesare următoarele abordări la nivelul politicilor publice la nivel național, regional și local:

- Adoptarea și implementarea **unei noi Strategii Naționale privind Biodiversitatea** în linie cu noua strategie UE 2030, care să includă ținte obligatorii din punct de vedere legal pentru a soluționa pierderea accelerată a biodiversității. Acesta trebuie să arate modul în care România va progresa în ceea ce privește punerea în aplicare și consolidarea legislației de bază în materie de mediu. Refacerea pădurilor naturale, a turbăriilor, a zonelor inundabile, a zonelor umede, a râurilor, a pajiștilor bogate în biodiversitate, a zonelor costiere și marine vor aduce înapoi rezervoare de carbon cruciale care ne vor ajuta să rămânem sub o creștere de 1,5°C a temperaturii globale medii, crescând în același timp reziliența în fața efectelor schimbărilor climatice. De asemenea, Strategia va trebui să includă prevederi clare în privința contribuțiilor financiare necesare și a surselor acestora, pentru a-și atinge obiectivele.
- Revizuirea și îmbunătățirea colectării și utilizării a **sumelor aferente Fondului pentru Mediu și suplimentarea cu alte soluții/surse**, precum constituirea unui sistem național de plăți pentru serviciile ecosistemice pentru asigurarea co-finanțării managementului ariilor protejate (taxarea folosirii resurselor). Acest sistem ar contribui la asigurarea resurselor financiare, materiale și umane pentru managementul ariilor naturale protejate, conservarea biodiversității și dezvoltarea

serviciilor care valorifică sustenabil serviciile ecosistemice, patrimoniul natural și cultural.

- Accelerarea punerii în aplicare a **politicilor financiare sustenabile**, care să permită instituțiilor financiare să identifice **expunerea la riscurile de mediu și climă**. Totodată, la nivelul instituțiilor financiar-bancare trebuie să se definească criterii clare de evaluare nu doar a impactului de mediu, ci și a impactului social, care să sprijine băncile și alte instituții financiare în realizarea unei strategii viabile de susținere a întreprinderilor sociale și a economiei sociale, în general.
- Dezvoltarea și implementarea de **Planuri de acțiune** pentru speciile (după caz, grupurile de specii) și habitatele rare, periclitate sau strict protejate, pentru coordonarea eforturilor la nivel internațional în vederea conservării acestor valori naturale. Aceste planuri trebuie să includă și metode de monitorizare agreeate de lumea științifică, măsuri realiste de conservare și management elaborate în mod transparent și participativ.
- Realizarea și implementarea unui plan de **combatere a speciilor invazive**.
- Crearea unui **Plan de acțiune integrat pentru conservarea insectelor polenizatoare**, refacerea habitatelor esențiale ale polenizatorilor și creșterea conectivității acestora pe terenurile agricole, precum și asigurarea finanțării activităților de cercetare cu privire la situația națională a polenizatorilor.
- Adoptarea și implementarea de **măsuri pentru reducerea diverselor tipuri de braconaj, inclusiv cinegetic și piscicol**, care vizează și afectează în majoritatea cazurilor specii protejate. Trebuie totodată limitată și colectarea resurselor naturale de proveniență vegetală care în momentul de față este scăpată de sub control.
- Îmbunătățirea co-existenței cu fauna sălbatică prin implementarea și finanțarea de **măsuri eficiente și concrete de prevenire a interacțiunilor nedorite între oameni și animale**. Este necesară atât protejarea sănătății și integrității oamenilor, a bunurilor materiale ale acestora cât și a animalelor sălbatice pentru menținerea sănătății și integrității ecosistemelor de care depindem.

- Revizuirea sistemului de guvernanță a ariilor naturale protejate și asigurarea resurselor financiare, materiale și umane pentru **managementul ariilor naturale protejate**, conservarea biodiversității și dezvoltarea serviciilor care valorifică sustenabil serviciile ecosistemice, patrimoniul natural și cultural. Este necesară **constituirea unui sistem național de plăți pentru serviciile ecosistemice pentru asigurarea co-finanțării managementului ariilor protejate** (taxarea folosirii resurselor);
 - **Corelarea strategiilor naționale, locale sau regionale relevante din perspectiva dezvoltării turismului în România** (ex. Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național, Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă, Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului), **în sensul unei abordări integrate și sustenabile a practicilor turistice**. Dorința unor câștiguri ridicate, supraexploatarea resurselor naturale și culturale, creează riscul unei dezvoltări haotice în cadrul acestor areale sensibile, determinând numeroase probleme, cum ar fi: creșterea densității clădirilor, solicitarea excesivă de către vizitatori a unor obiective turistice, zgomotul, poluarea atmosferică, suprasolicitarea rețelelor de alimentare cu apă, canalizare, lipsa unor măsuri eficiente de protecție etc., pericole care pot afecta valoarea turistică a arealului, restrângerea calitativă și cantitativă a resurselor disponibile și chiar dispariția obiectivelor turistice. Acest lucru aduce prejudicii importante mediului și determină pierderi destinației turistice și a posibilităților viitoare de dezvoltare. Ținând cont de efectele negative pe care o dezvoltare haotică, necontrolată a turismului le poate genera, este importantă completarea criteriilor de eligibilitate pentru investițiile în turism (Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 558/2017), cu criterii privind **integrarea în proiecte a măsurilor de conservare a naturii în scopul evitării impactului asupra mediului**, în general și asupra biodiversității, în special, precum și criterii care să vizeze **încurajarea creării de locuri de muncă și afaceri durabile, bazate pe natură prin investițiile în domeniul turismului**. Aceste criterii trebuie dezvoltate împreună cu autoritățile privind protecția mediului și alți factori de interes național și local (ex. administratori ai ariilor naturale protejate, organizații non-guvernamentale în domeniul conservării biodiversității).
 - Implementarea cu prioritate a unui **program asumat la nivel guvernamental de îmbunătățire a stării speciilor și habitatelor din Delta Dunării și a resurselor naturale**: intensificarea programelor de protecție și refacere a populațiilor de sturioni, refacerea amenajărilor piscicole pe toate terenurile agricole, repopulări cu specii de pești autohtoni valoroși din punct de vedere economic, utilizarea sustenabilă a stufului, promovarea ecoturismului.
 - Implementarea unui **program de dezvoltare sustenabilă în lunca Dunării prin refacerea funcțiilor ecologice, utilizarea soluțiilor bazate pe natură și a infrastructurii verzi** (reconstrucția ecologică a zonelor umede) pentru creșterea rezilienței la efectele schimbărilor climatice (secetă, inundații) a comunităților locale, activităților economice (agricultură, piscicultură etc.) și refacerea ecosistemelor acvatice.
 - Finanțarea dezvoltării unui **program național de educație pentru mediu și natură** și implementarea acestuia.
 - Integrarea în legislația de mediu relevantă a **obligativității verificării (expertizării) studiilor de mediu (în principal pentru SEA, EIA și EA) prin experți independenți** (alții decât cei care au participat la elaborarea studiului ce trebuie verificat și care nu se află în conflict de interese cu aceștia), precum și a obligativității publicării acestor expertize.
 - **Modificarea politicilor publice care acordă subvenții dăunătoare pentru mediu și extinderea reformei fiscale de mediu**.
- Analize oficiale de la IMF, OCDE, IEA, Banca Mondială, precum și altele recomandă **eliminarea treptată a subvențiilor pentru combustibili fosili**, care sunt incompatibile cu acțiunile climatice care trebuie adoptate urgent. Prețurile actuale mai mici ale petrolului fac ca această recomandare să fie și mai relevantă.
- Guvernul ar trebui să implementeze un „**Observator independent**”, din care să facă parte inclusiv societatea civilă pentru a monitoriza progresul industriilor mari consumatoare de energie către decarbonare și să definească **criterii durabile și ținte pentru utilizarea hidrogenului regenerabil**.

De asemenea, **alte subvenții dăunătoare pentru mediu ar trebui eliminate treptat din sectoare precum agricultura, apa și pescuitul**. Este foarte importantă **reducerea presiunilor și amenințărilor asupra polenizatorilor** de care depinde viața pe pământ (ex. revizuirea procesului de aprobare a utilizării pesticidelor, renunțarea la derogările „de urgență” pentru utilizarea neonicotinoidelor, abordarea subvențiilor și stimulentele dăunătoare în Politica Agricolă Comună (PAC) și **înlocuirea acestora cu stimulente pentru practicile care ajută la conservarea polenizatorilor**.

În plus, **reforma fiscală din domeniul mediului** este necesară pentru a completa schimbarea modului de a impozita de la ceea ce poate fi văzut ca domenii „pozitive” (forță de muncă, venituri) la cele „negative” (poluare, epuizare a resurselor, deșeuri de energie și materiale)²⁶, precum și la niveluri nesustenabile de consum. Logica reformei fiscale de mediu a fost larg acceptată, dar progresele sunt foarte lente. În 2018, veniturile totale din impozitul pe mediu în UE au reprezentat doar 6% din veniturile totale ale guvernului UE din impozite și contribuții sociale - cifră care a scăzut în mod regulat de la 6,8% în 2002.²⁷

În consecință, România trebuie să elimine treptat toate subvențiile dăunătoare pentru mediu din buget și să se asigure că toate cheltuielile bugetare sunt în concordanță cu Acordul de la Paris, Convenția privind diversitatea biologică și Pactul Ecologic European și ODD.²⁸

- **Revizuirea politicilor de finanțare durabilă pentru a schimba investițiile, în sensul obligării marilor corporații și instituții financiare de a stabili strategii și ținte de durabilitate în conformitate cu obiectivele Pactului Ecologic European și ale Acordului de la Paris.** Este importantă accelerarea punerii în aplicare a politicilor financiare sustenabile, permițând instituțiilor financiare să identifice expunerea la riscurile de mediu și climă. Prioritățile includ:

- Modificarea metodologiilor de raportare nefinanciară pentru a cuprinde în mod obligatoriu, o raportare privind sustenabilitatea corpora-

tivă, standardizată și cuantificată, orientată spre viitor, și care să fie integrată în rapoartele generale de management;

- Îmbunătățiri legislative privind drepturile omului și due diligence al mediului, precum și stabilirea țăintelor de durabilitate;
- Implementarea taxonomiei durabile a UE și clarificarea modului de extindere a activităților de tranziție pentru a accelera tranziția de la afaceri nesustenabile la modele și direcții de afaceri sustenabile;
- Integrarea testelor de stres și a instrumentelor macroprudențiale pentru evaluarea și atenuarea riscurilor financiare aferente schimbărilor climatice, iar în final, pentru a evalua modul de a reglementa cerințele de capital.
- Adoptarea unui **Plan de acțiune național pentru economia circulară**. Pentru a realiza o adevărată economie circulară, România, alături de UE va trebui să reducă amprenta totală asupra mediului și a resurselor, cu ținte clare. Economia României este dependentă de importurile strategice și, prin urmare, este vulnerabilă. Planul de acțiune pentru economia circulară a UE și Strategia industrială ar trebui să devină factori cheie pentru garantarea lanțurilor de aprovizionare sustenabile și pentru România. Acest plan ar trebui să vizeze inclusiv îmbunătățirea gestionării deșeurilor municipale și rurale, închiderea depozitelor neconforme, gestionarea selectivă și reciclarea; gestionarea deșeurilor periculoase în mod corespunzător etc.

26 WWF (2015), From crisis to opportunities: five steps to European Sustainable Economies.

27 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Environmental_tax_statistics

28 WWF (2018), The EU Multiannual Financial Framework (MFF) -WWF Position on the next EU Budget and its application.

III. CADRUL FINANCIAR EUROPEAN INSTRUMENTE FINANCIARE PENTRU REDRESAREA ECONOMICĂ ȘI RECOMANDĂRILE WWF PRIVIND UTILIZAREA ACESTORA

Instrumentul de redresare propus de Comisia Europeană, Next Generation EU, va avea alocat un buget total de 750 de miliarde de euro, care va fi *suplimentar* față de bugetul pe termen lung ce va fi alocat în perioada de programare 2021-2027 și care se ridică la aproximativ 1.100 miliarde de euro în perioada 2021-2027. Aceste fonduri (atât Next Generation EU, cât și noul buget al UE) vor fi direcționate prin intermediul programelor UE. Reprezentanța Comisiei Europene în România a anunțat recent²⁹ propunerea Comisiei privind o alocare de peste 31 miliarde euro pentru România. Din suma totală de peste 31 miliarde euro, 19,62 de miliarde euro vor fi sub formă de granturi și 11,58 de miliarde euro sub formă de împrumuturi³⁰.

În ceea ce privește fondurile aferente Next Generation UE, acestea vor fi investite pe trei piloni.

Primul pilon este sprijinul acordat statelor membre pentru investiții și reforme pentru soluționarea crizei:

- Un nou instrument de revenire din criză și reziliență (Recovery and Resilience Facility), cu un buget la nivel UE de 560 miliarde EUR - distribuit în subvenții și împrumuturi. Aceasta ar trebui să sprijine statele membre să implementeze investiții și reforme care sunt esențiale pentru o redresare durabilă. În cazul României sprijinul ar putea fi direcționat pentru rețelele antreprenoriale verzi, întreprinderi sociale în mediul rural, ecoturism, dar și reforma fiscală în domeniul mediului și a administrării și managementului ariilor naturale protejate, complementar cu implementarea plăților pentru serviciile ecosistemice/taxarea serviciilor de mediu, ca o sursă la buget de stat.
- O nouă inițiativă, **REACT-UE**, va oferi un supliment pentru sprijinul de coeziune statelor membre, cu un buget de 55 de miliarde de euro, din care România va primi 1,5 miliarde de euro. Aceasta va fi disponibilă din 2020 și va fi distribuită în funcție de o nouă cheie de alocare, ținând cont de impactul crizei. Acest lucru va asigura că nu există nicio întrerupere a finanțării pentru măsurile cheie de revenire din criză și sprijinul celor mai defavorizați. Acesta va sprijini

angajații și IMM-urile, sistemele de sănătate și tranzițiile ecologice și digitale și vor fi disponibile în sectoare - de la turism la cultură. În acest sens, în România, vor putea fi finanțate prin fonduri europene alături de antreprenoriat, digitalizare, măsuri active de ocupare a forței de muncă, investiții în domeniul cercetării, dezvoltării, inovării etc. și tranziția ecologică (în domenii precum, eficiență energetică, energii regenerabile, hidrogen regenerabil etc.).

- Pentru a sprijini **tranziția ecologică**, Comisia își propune să ofere **finanțare suplimentară pentru Fondul de tranziție justă și Fondul european pentru dezvoltare rurală**. Programele de politică de coeziune vor fi, de asemenea, consolidate în următoarea perioadă bugetară a UE, pentru a permite, de asemenea, o mai mare flexibilitate. În cazul României trebuie prioritizate investiții în eficiență energetică și eficiența utilizării resurselor, extinderea și producerea de energie din sursele regenerabile sustenabile (preponderent fotovoltaice, precum și energia eoliană pe uscat și în larg), extinderea și utilizarea la scară mai largă a hidrogenului regenerabil/verde și decarbonarea completă a anumitor sectoare (industria materialelor de bază, precum și transportul de mare capacitate sau aviația), de asemenea susținute investițiile în transportul electrificat, în ecoturism etc.
- În contextul propunerii majorării bugetului pentru politica agricolă comună (PAC) cu 9 miliarde EUR și a Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) cu 500 milioane EUR, considerăm important ca aceste fonduri suplimentare să adreseze priorități precum practicile agro-ecologice, susținerea micilor fermieri, susținerea fermelor zootehnice care operează în sistem extensiv și a lanțurilor scurte de producție a hranei, educația pentru agricultură sustenabilă, sau îmbunătățirea sistemului de consultanță agricolă („*smart agriculture*”).
- O sumă suplimentară de 15 miliarde EUR va fi pusă la dispoziție pentru dezvoltare rurală în cadrul instrumentului Next Generation EU, pentru

29 <https://www.fonduri-structurale.ro/stiri/24000/suma-de-care-va-beneficia-romania-prin-next-generation-eu-instrumentul-european-de-redresare-economica>

30 astfel România fiind a șasea țară din Uniunea Europeană la volumul alocării, după Italia (172), Spania (140), Polonia (64), Franța (39) și Grecia (32)

a sprijini mai mult zonele rurale care au un rol vital în realizarea tranziției verzi și în îndeplinirea obiectivelor ambițioase ale Europei în materie de climă și mediu³¹. Pentru România, cu precădere ar trebui finanțate măsurile de adaptare la schimbările climatice din perspectiva agriculturii, adoptând soluțiile bazate pe natură.

Al doilea pilon este axat pe lansarea economiei UE prin stimularea investițiilor private:

- Un nou instrument de susținere a solvabilității (**Solvency Support Instrument**) va mobiliza resurse private pentru a oferi sprijin urgent companiilor sănătoase. Investițiile vor fi canalizate către companii din sectoarele, regiunile și țările cele mai afectate. Acest lucru va ajuta la echilibrarea condițiilor „de joc” pentru acele state membre care sunt mai puțin capabile să sprijine prin ajutorul de stat. Poate fi operațional începând cu 2020 și va avea un buget de 31 de miliarde de euro, care vizează deblocarea a peste 300 de miliarde de euro în sprijinul solvabilității. Linii directe vor fi elaborate pentru a ajuta la alinierea investițiilor la prioritățile UE. În România, acest instrument poate veni în sprijinul rețelelor antreprenoriale verzi, întreprinderilor sociale, afacerilor în ecoturism, precum și IMM-urilor care investesc în soluții inovative și ecologizare. Doar astfel se poate asigura tranziția spre o economie sustenabilă, cu impact redus asupra ecosistemelor naturale.
- Pe lângă cele de mai sus, în cadrul InvestEU (propus de Comisie pentru modernizare/dublarea capacității), va fi creată o facilitate de investiții strategice (**Strategic Investment Facility**). Acesta va putea debloca investiții de 150 de miliarde de euro datorită celor 15 miliarde de euro care i-au fost aduse de Next Generation EU. Această facilitate va avea în vedere consolidarea rezilienței societății și a autonomiei noastre strategice pentru tehnologiile cheie (precum transportul electrificat - ex. dezvoltarea bateriilor electrice) și lanțurile de valoare (economia circulară).

Investiții strategice trebuie considerate și cele privind refacerea ecosistemelor degradate, implementarea infrastructurii ecologice/verzi, inclusiv soluții bazate pe natură, precum și sprijin pentru consolidarea și eficientizarea administrării și managementului ariilor naturale protejate.

Al treilea pilon are în vedere învățarea lecțiilor despre criză.

Comisia Europeană își propune să creeze un nou program autonom **EU4 Health**, cu un buget de 9,4 miliarde EUR. Vor fi investiții în prevenirea, pregătirea pentru viitoare potențiale crize, achiziționarea de medicamente și echipamente vitale, precum și în îmbunătățirea rezultatelor pe termen lung ale sănătății. O serie de alte programe³² cheie vor fi consolidate pentru a învăța lecțiile din criză, în special RescEU și Horizon Europe. În contextul impactului pe care schimbările climatice le pot avea asupra unor sectoare cheie, cum este agricultura, lecțiile învățate ca urmare a pandemiei Covid-19 ar putea fi extrapolate și utilizate pentru prevenirea unor potențiale crize generate de schimbările climatice, precum inundațiile, seceta, incendiile etc. Pentru a preveni și contracara efectele ar trebui sprijinite investiții pentru adaptarea la schimbările climatice, reziliența la dezastre, dezvoltarea sistemelor de gestionare a dezastrelor etc., prin adoptarea și implementarea soluțiilor bazate pe natură.

Per ansamblu, toate instrumentele financiare propuse recent la nivel UE ar trebui să fie structurate și folosite în linie cu principiile și obiectivele Pactului Ecologic European, iar cheltuirea banilor furnizați de aceste instrumente financiare ar trebui să se facă prin planuri de refacere juste și durabile, sprijinind astfel lupta împotriva efectelor schimbărilor climatice și a colapsului ecosistemelor, pentru a evita apariția unei noi crize majore și pentru a face societatea și economia românească mai rezilientă la viitoarele șocuri.

31 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_985

32 Pe lângă cei trei piloni, Comisia își propune să consolideze o serie de alte programe din bugetul UE, comparativ cu cele discutate de Consiliul European în februarie. Acestea includ: Politica agricolă comună, Fondul european maritim și pentru pescuit, Programul pentru piața unică și programe care sprijină cooperarea în materie de impozite și vamale, Connecting Europe Facility, Erasmus +, Programul Europa Creativă, Programul Europa Digitală, Fondul European de Apărare, Fondul de securitate internă, Fondul pentru azil și migrație, Fondul integrat de gestionare a frontierelor și asistență de preaderare.

**REDRESAREA ECONOMIEI
ÎNTR-UN MOD CARE SĂ ASIGURE
BUNĂSTAREA OAMENILOR
ÎN LIMITELE PLANETARE, CU
PERSPECTIVE SUSTENABILE
PENTRU VIITOR, NECESITĂ
REGÂNDIREA UNOR POLITICI
PUBLICÈ SECTORIALE ȘI A
FINANȚĂRILOR AFERENTE.**

De ce existăm

Pentru a stopa degradarea mediului înconjurător și pentru a construi un viitor în care oamenii trăiesc în armonie cu natura.

www.wwf.ro

WWF Programul Dunăre-Carpați România
Afi Tech Park 1, Bdul. Tudor Vladimirescu, nr. 29,
etaj 3, sector 5, cod 050881, București
Tel: +4021 317 49 96
Fax: +4021 317 49 97
email: office@wwf.ro